siis on võimalusi sõjapiirkonna laienemiseks. Seepärast ongi Euroopa riigid peagu eranditult, nii väiksemad kui suuremad, hakanud kõvendama oma relvastatud kaitsevõimet. Peale selle on sõjapiirkonnale lähedalseisvad neutraalsed riigid, nagu Helveetsia, Belgia ja Hollandi suurendanud oma sõjajõude mobilisatsiooni korras.

Kui ühelt poolt majandussõja tagajärjel rahvusvaheline kaubandus ja krediit on halvatud ning suur osa tööjõust on püssi all, mis pidurdab tootmist ning avaldab tagasikiskuvat mõju kogu majanduselule, siis teisalt suurenevad aga samal ajal riigikassade väljaminekud. Niisuguse olukorra juures ei jätkugi enam tavalistest sissetulekutest järjest tõusvate kulude katteks, mistõttu peagu kõikjal on tõstetud erakorraliselt makse ning ollakse sunnitud võtma lisa isegi juba põhivarade realiseerimisest.

Kokkuvõttes võiksime eeltoodu põhjal nentida, et septembris puhkenud vaenutegevus läänes nõuab igalt Euroopa riigilt totaalse majandussõja keerises kodanike elustandardi järjest allasuruvat ohvriannust, mis tähendab üldist vaesumist.

Põllumajanduse toodang ja tasuvus.

Tootmine põllumajanduses 1939. a. jätkus osalises tõususuunas. Toitteraviljade kogusaak tõusis 282 tuhandelt tn-lt 291 tuhandele tn-le. Ebasoodsate ilmastikuolude tõttu aga loomasöötade saak ikaldus. Põldheina saak näiteks oli väiksem 51% 1938. a. ja 30% — 10 a. keskmisest. Kuna aga kaerasaak oli ca 4% kõrgem 10 aasta keskmisest ning segavilja kogusaak 30 tuh. tonni suurem 1938. a. lõikusest, siis söötteraviljade saak söötühikutes arvestatult jäi 1939. a. ainult 1% võrra nõrgemaks m. a. saagist, langedes 336 milj. sü-lt 333 milj. sü-le. Osutudes seega üldiselt rahuldavaks, kuid mihuselt nõrgemaks 1938. aastast.

Loomakasvatuse areng oli üldiselt tulemusrikas. Veiste arv oli 1939. a. keskpaigas põllumajandusloenduse and-

Eesti kroonika 1939, lk. 50